

Zaaknummer 2014-W1271

10 februari 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

mevrouw [naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klaagster,
juridisch adviseur: mevrouw mr. M.Y.M. Renken,

tegen:

de heer [aangeklaagde 1],
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,
priester in het bisdom Haarlem-Amsterdam

de heer [aangeklaagde 2],
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,
priester in het bisdom Haarlem-Amsterdam

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 18 augustus 2014.

Op 20 oktober 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van dr.[naam], vice-kanselier van het bisdom Haarlem-Amsterdam.

Op 13 januari 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen. Zij heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mevrouw mr. M.Y.M. Renken.

Voorts was aanwezig mevrouw [naam], dochter van klaagster.

Namens het bisdom is verschenen [naam] vice-kanselier van het bisdom Haarlem-Amsterdam.

2. De klacht

2.1. Vader van klaagster was koster in de [kerk] te [plaats].

De jongste kinderen uit het gezin gingen geregeld met vader mee, als hij voor zijn werk naar de kerk moest. Dan speelden zij in de gangen en zalen van de kerk of bij de trap.

In [jaartal] toen klaagster nog maar vier jaar oud was, is het misbruik begonnen.

Op een dag werd klaagster ruw meegenomen door aangeklaagde 1. De kapelaan met het donkere haar. Hij pakte haar, terwijl ze onderaan de trap aan het spelen was, opeens bij haar nek vast en voerde haar mee naar een kast onderaan de trap bij de sacristie die naar de crypte leidde. Hij vertelde daarbij dat hij haar graag iets leuks wilde laten zien, maar het voelde voor klaagster al direct niet goed. Eenmaal in de kast, duwde hij haar gezicht onder zijn kazuifel/toog en duwde zijn geslachtsdeel in haar gezicht en in haar mond. Uiteraard begreep klaagster niet wat haar overkwam. Ze was min of meer in shock en niet bij machte zich op enige wijze te verzetten. Aangeklaagde 1 is in haar mond en tegen haar gezicht klaargekomen, al begreep zij op die leeftijd totaal niet wat er gebeurde. Klaagster herinnert zich dat ze dacht dat ze dood ging. Ze had het gevoel dat ze zou stikken.

Deze vorm van misbruik heeft zich een aantal keren herhaald. Steeds nagenoeg op dezelfde wijze, afwisselend door aangeklaagde 1, de donkere man, en aangeklaagde 2, de blonde man. Zij hanteerden nagenoeg dezelfde methode, deden het ongeveer op dezelfde manier en dreigden dat er iets vreselijks zou gebeuren als klaagster haar mond voorbij zou praten.

Hoe vaak zij op deze wijze misbruikt is, kan klaagster zich niet meer herinneren. Zij herinnert zich uitdrukkelijk wel dat het meerdere keren heeft plaatsgevonden. Het misbruik is opgehouden toen klaagster zeven jaar was.

Ter zitting van de Klachtencommissie heeft klaagster aangegeven dat, in haar herinnering, aangeklaagde 1 haar vaker heeft misbruikt dan aangeklaagde 2. Het misbruik door beide aangeklaagden is heel veel geweest. Tientallen keren. Het zou wekelijks geweest kunnen zijn.

2.2. De gevolgen van het misbruik zijn groot geweest voor klaagster. Ze heeft zich op emotioneel en psychisch vlak maar moeizaam kunnen ontwikkelen, en is ook lange tijd, tot enkele jaren geleden, onder vreselijke schuldgevoelens gebukt gegaan. Ook de seksuele ontwikkeling is niet verlopen zoals dat normaal gesproken gaat. Klaagster heeft zich door het misbruik vaak eenzaam en ondergeschikt/onbelangrijk gevoeld.

2.3. Klaagster is op zoek naar erkenning. Erkenning van het onrecht dat haar is aangedaan en waar zij als jong meisje vanzelfsprekend helemaal niets aan heeft kunnen doen. Ook erkenning voor wat ze desondanks heeft bereikt; dat ze het onrecht in de ogen heeft durven kijken en in staat is gebleken een verwerkingsproces op gang te brengen. Daardoor heeft klaagster haar leven weer grotendeels in eigen handen gekregen. Om nog een stap verder in de verwerking te kunnen komen is het nodig dat het instituut "Kerk" erkent wat er is gebeurd en dat er verantwoordelijkheid voor wordt genomen.

3. Het verweer

Aangeklaagden zijn overleden en kunnen geen weerwoord geven.

[naam] vice-kanselier bisdom Haarlem-Amsterdam heeft namens het bisdom de volgende schriftelijke reactie gegeven op de klacht:

Het klaagschrift bevat een schokkend verhaal, waarin zaken worden beschreven die niemand aangedaan zouden mogen worden, zeker geen kinderen die nog op de volwassenen in hun omgeving moeten kunnen vertrouwen, in het bijzonder in een kerkelijke omgeving. Beide aangeklaagden komen niet voor op de lijst met namen van de Commissie Deetman. In het archief van het bisdom is geen informatie aanwezig over seksueel misbruik door hen gepleegd. Derhalve kan het bisdom niets bevestigen, noch ontkennen.

4. De beoordeling

- 4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.
- 4.2. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.
- 4.3. Er zijn meer dan 50 jaar verstreken sedert de feiten die klaagster de aangeklaagden verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het tijdsverloop zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken.
Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klaagster seksueel is misbruikt door aangeklaagden 1 en 2, zoals door klaagster in het klaagschrift en ter zitting van de Klachtencommissie is beschreven.
De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal in haar klaagschrift heeft beschreven en ter zitting heeft verteld.
Voorts heeft de Klachtencommissie kennis genomen van:
 - Het formulier “Toestemming gebruik melding / klacht als steunbewijs” in de zaak met zaaknummer 2012-T596 (1) en (2), waarin eveneens over seksueel misbruik door aangeklaagde 1 wordt geklaagd.
 - De passages uit het dagboek van mevrouw [naam], waaruit naar voren komt dat zij in de periode [jaartal-jaartal] op dezelfde wijze is misbruikt door twee priesters (kapelaans) in het kerkgebouw in [plaats].
 - De verklaring van mevrouw drs. [naam], psychosociaal therapeute, waaruit naar voren komt dat tijdens de behandeling van klaagster in het voorjaar van [jaartal] het seksueel misbruik door de kapelaans van de kerk aan de orde is gekomen en dat er bij klaagster sprake was van voor mevrouw [naam] waarneembare lichamelijke symptomen die op seksueel misbruik kunnen duiden.

- De overplaatsing van aangeklaagde 1 per [datum] die, gelet op het vorenstaande, kan passen bij seksueel misbruik door aangeklaagde 1.
- Het abrupt (moeten) stoppen van de vader van klaagster (in [jaartal]) met zijn werk als kosten, nadat een achtervolging van klaagster door aangeklaagde 1 had plaatsgevonden hetgeen kan passen bij ontdekking van het grensoverschrijdend gedrag van de zijde van aangeklaagde 1 en/of 2.

Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klaagster door aangeklaagden 1 en 2.

- 4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door de aangeklaagden met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest.
- 4.5. Over een eventuele financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegronde verklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klaagster zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van het bisdom Haarlem-Amsterdam de klacht tegen aangeklaagden 1 en 2 gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 10 februari 2015 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, dr. P.J.A. van Panhuis en zuster J.G.M. Verwijs, O. Praem, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.